

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accommodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam
abunde suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica 1. Aduentus. Tota Concio est de memoria Mortis, in qua primum
proponit, quomodo Deus iusserit Iudæis vt in cineres animaliu[m]
immolatorum loco mundo reponerent, qui variis immunditiis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56226](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56226)

CONCIONES
Sive
 CONCEPTVS THEOLO-
 GICI DE QVATVOR HOMINIS
 NOVISSIMIS.

DE MORTE,
 DOMINICA PRIMA ADVENTVS,
 DE MEMORIA MORTIS.

Partitio.

- I. De nonnullis memoria mortis effectibus.
- II. Memoranda mortis necessitas e sacris potissimum scriptis asruitur.
- III. Institutio priscorum ad mortis memoriam recolendam apta.
- IV. De Utilitate eiusdem quoad peccata.
- V. Ad contemptum mundi.
- VI. Itemque ad alia complura.

Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis, Eccles. 7.

FIGVRA.

MAGNVS ille Deus, cuius esse infinitum est, cuius potentia penitus admirabilis, Israelitis in deserto Sinai commorantibus olim praecepit, ut animalium Deo immolatorum cineres coaceruarentur, & loco mundissimo extra castra asseruarentur: qui cineres dum aqua viua aspergebantur, omnem immunditiam, contagionem & spurcitiam auferrebant, & quicumque immundi erant his

Tom. 4. Bess. Advent.

conspersi expiabantur. In mysterii huius umbra plenum purae veritatis lumen videor inueniri, firmiterque mecum statuo, magnum illum pictorem fictoremque, nigra figurae huius fuligine, pallorem & tristem mortis imaginem depingere, atque edocere voluisse, nobis quandiu in deserto, & vasta mundi planicie commoramur, pallidae huius Parcae cineres esse coaceruandos, inque anima velut in loco mundissimo, custodiendos: qui cineres viua lacrymarum aqua macerati, tantae vir-

A ritus

ruis sunt, & energia, tantisq; prodigiis pol-
lent, vt omnia mudent, & exipient, ipsa quo-
que peccata, qua mortalium conscientias
velut lepra quadam inficiunt, auferant. Fuit
hoc, Auditores, magni David consilium,
quod ipsum & mihi materia futurum est,
quam vobis in Aduentus huius theatro spe-
ctandam proponam, cuiusque splendorem
ac magnificentiam omnibus vobis patefacia.
Hæc namque vnica in tota sacra scriptura
officina, huic potissimum tempori congrue
visa est. Et quoniam sacrum hoc tempus
quatuor septimanas continet, quatuor quo-
que diuersis tractatibus eadem distingue-
mus. Primus futurus est de Morte, adeo vt
non nisi lachrymas, luctum, funera; mortem
denique ipsam septem hi dies complexuri
sint. Alter de Iudicio horrendo, terribili, &
formidabili, in quo non nisi seuera decreta,
atrocis sententiæ, horrendæ castigationes,
ac rigida examina & discessiones audientur.
Tertius vero de pœnis Infernalib; qui præ-
ter ignes, supplicia, æternitatem, diabolos,
aliud non continebit; atque in iis tertia se-
ptimana finietur. Quartus denique futurus
est iucundissimus, qui gaudia, gloriam, cæ-
lestium iubilationes ac beatitudinem sempiternam
decantabit. Egregia & locuples pro-
fecto materia, & de qua latissimus mihi di-
cendi campus aperitur. Erit hæc & ad do-
cendum, & ad permouendum peridonea, &
ad quam vos omnes sedulo & ex animo in-
uito, adeo vt, si in conueniendo frequentes &
assidui, in audiendo vero attenti sitis, ipse
meo non sim officio defuturus, sed omnem
daturus operam, vt vestra de me expecta-
tioni, conceptæque opinioni satisfaciam. E-
quidem de felici rei successu nullus dubito,
sed plane confido, modo Paraclitus Spiritus,
sanctissimo auxilii sui afflatu, cymbam hanc
per procellosum hoc æquor dirigere, ac glo-
riofissima Deipara, Doctorum omnium cy-
nosura, singulare Ecclesiastarum refugium,
ac mortalium omnium tutela ac præsidium,
ope sua eandem propellere, non dedignen-
tur. In hunc itaque finem illi mea vota, de-
sideria, petitionesque libens merito do-
deoque: atque vt efficaciam preces maio-
rem consequamur, coniunctis animis ac

mentibus angelica eam salutatione salute-
mus, dicentes.

AUE MARIA.

Lacedæmoniorum rex Pausanias, cum o-
lim inani quodam superbiæ typho inflatus,
in magna hominum frequentia, a Simonide
Philosopho petiisset, sibi vt præclarum ali-
quod dogma è Philosophicis scriiniis de-
promptum, aut præceptum quoddam me-
morabile traderet, ad quod & vitam, & mo-
res totamque agendi rationem componeret,
Simonides pro ea qua præditus erat pruden-
tia, cognita regis insolentia, vt eum & mo-
destiorem ac sapienterem redderet, atque
inanes illos fastus retuderet, suadet vt mor-
tem semper in animo haberet, semperque si-
bi proponeret, se viuere mortalem, ac pro-
inde variis obnoxium casibus, & breui mor-
tuum. Quid aliud responso hoc docere
Philosophus voluit, quam nullam legem
sanctiorem, nullum præceptum salubrius,
nullum ad superbiam, & contumaciam ali-
cuius retundendam efficacius medium haberi
posse quam vilitatem originis, ac condi-
tionis humilitatem ei ob oculos ponere, &
finem, mortem, ipsaq; exequias in mentem
reuocare :-

Oraculum illud Philosophorum atque
vnus de septem Græciæ sapientibus Solon,
vt superbientes atque Alexandrinos animos
compesceret, insolentes refrenaret, arro-
gantes & contumaces intra rationis limitem
reuocaret, vnicum medium adhibuit, auris
nimirum litteris, iisque grandibus auream
hanc & vere diuinam sententiam, templi
Delphici foribus inscripsit, *Nosce te ipsum*:
Nosce inquam, qui sis, vnde veneris: nam
ipsam Nihil tibi pater est, limus & lutum tua
nobilitas: ac cineres vera tua insignia. Co-
gita tibi aliquando esse moriendum, atque
vnico tantum momento viuendum: cogita
te viuendo mori, ac sensim sine sensu ad mor-
tem citato cursu ferri, & cum hinc abieris in
cineres te redigendum.

Quin & in ipso primordio, magnus ille
Deus, qui mundi huius Solon exstitit, mor-
tis.

Dens ho- tis nobis memoriam inculcauit, adeo vt pri-
mi cre- ma quam Adamo omnium discipulorū ſuo-
ato verbū rum primo tradidit, lectio, mortis ipſius ſue-
lucetas rit recordatio, cineres ac ſepulchrum, dicēs:
eſt, ſunt de *In quocunq; die comederis ex eo, morſe morſe*
morte. *ra. ac poſtea, Pului es, & in puluerem reuerſe*
Gen. 3. *ru.* funeſta huius & truculentæ Parca me-
Gen. 3. moriam velut ſtimulum quendam ei inge-
rens, quæ eum à peccando retraheret, ac vel-
ut ſpeculum eius oculis obiciens, in quo vi-
litatem originis perſpiceret, denique & Al-
phabeterum quoddã illi prælegens, e quo quis
eſſet aut qualis, diſceret. O durum ſtimu-
lum! ô ſpeculum pellucidum! ô inſigne ac
doctum Alphabeterum, quod homines etiam
ſtupidiffimos in ſapientiſſimos Philoſophos
commutat!

Veteres Et ſane veteres Ethnici, quod virtutem
moris toto ſtudio amplecterentur, vitia vero velis
memores remiſque fugerent, ne a recto vnquam iu-
plurimum ſtitiæ tramite declinarent, ſemperque hone-
ſtum ac decorum ob oculos haberent, aliud,
ſuete. mihi credaris, calcar non adhibebant,
quam vnicam hanc meditationem mortis,
neque aliud ſibi proponebant, quam hu-
manæ conditionis inconfantiam, defun-
ctorum oſſa, crania, cineres, adeoque i-
pla mortis inſignia. Cuius rei luculenta mi-
hi omnis antiquitas ſuppeditat exempla.
Philippus ille Macedonum Rex, de numero
illuſtrum veteris ſæculi regum, cum in Che-
ronea Athenienſes ſuſceperat, veritus ne for-
taſſe victoria inſoleſceret, aur extra ſtarum
mentis raperetur, cum perſpectum haberet,
quantæ memoria mortis ad tumentes ac la-
ſciuentes Principum animos reſtrahendos
foret efficaciæ, quædam è pueris mane quo-
tidie ad ſe venire voluit, qui ei in memo-
riam reuocaret, quod eſſet homo, mortique
inſtar cæterorum mortalium obnoxius, at-
que ideo nihil à ſe humani alienum exiſti-
maret.

Zenon Hinc etiam Zenon Philoſophus dicebat,
apud heg. Reges non ita debere confidere viuentibus,
quin quotidie ac ſemper, mortuos, qui in ſe-
pulchris latitabant, in conſilium etiam ad-
hiberent. Innuere volebat, cordati ac pru-
dentis regis eſſe, & inanes mundi delicias
ſuſpectas habere, & mortis interdum memi-

niſſe, quin & à mortuis qui cæmeteria inco-
lerent, de eiſdem veſtigiis inquirere, nam,
teſte Ecceſtaſtico, certum eſt & mortuos
loqui, quorum hæc ad nos omnes vox eſt:
Memor eſto iudicij mei, ſic erit & tuum: hodie Eccl. 38.
mihi, cras tibi.

Ptolomæus Philadelphus Ægypti Rex, Ptolomæus
is, inquam, qui luculentiffimam ac lectiſſi- Rex mor-
mis inſtructam libris Bibliothecam Alexan- tis imagi-
driæ inſtituit, inter medias epulas triſtem nem in
mortis imaginem, ac mortui cranium ſem- menſa ha-
per ad latus habuiſſe fertur, atque hanc à bebat.
miniſtris interdum vocem in menſa reperi
iuiſſe: Inſpice Rex & vide, ac cogita te- *Plutar in*
cum, cum cuius hic oſſa & caluaria vides, *conuiuio*
talem olim, qualis tu modo, exitiſſe, ac *ſept. ſapī-*
uenturum aliquando tempus quo tu ei fu- *entum.*
turus eſ ſimilis, tuaque caluaria pari ratione
menſis regum inferenda. Egregium hocce
Ptolomæi factum laudabilem mihi & alio-
rum Ægyptiorum conſuetudinem, reuocat
in memoriam, quibus ſolemne erat, cum
genio hilarius indulgerent, ac publicum e-
pulum inſtruerent, mortis imaginem per o-
mnes conuiuias à ſummo ad imum inferre,
hæc addita ſententia, ô vos omnes qui huc
ad hilariter bibendum conueniſtis, mortis
iamiam imminentis nolite obliuiſci, atque
ideo triſtem hanc eius imaginem contem-
plamini; hæc vos commonefaciat ventu-
rum aliquando tempus, quo huic ſimiles
eritis. O factum bene! O ſanctam ac ve-
re laudabilem conſuetudinem! Audite ma-
iora.

Cum magnus Tartarorum Cham regni
ſolium contendit, ipſo inaugurationis die
quo ab omnibus Rex ſalutatur, ſummus
regni Sacerdos ac totius religionis apud
Tartaros Pontifex, inter cæteras, quibus
eum officij commonefacit exhortationes,
mortem ei ob oculos ponit, inuitatque vt
è terra ſe ortum meminerit, quin & cælum
intueatur, cuius compotem ſe futurum
aliquando ſperaret, denique vt mortalem
ſe eſſe agnoſceret, vitamque ſibi peren-
nem minime ſponderet. Idem pene de Im-
peratoribus Conſtantinopolitanis refert
Leontius Epifcopus Neapolitanus: hi enim *In Viſit*
cum regnum adirent, & totius populi ap- *Patrum.*
plauſu

4
 plausu gratulationeque exciperentur, varij
 eos accedebant marmorarij, diuersa mar-
 morum crusta demonstrantes, ab eisque pe-
 tebant, e quo tandem marmorum genere
 sacra sibi Cæsarea Maiestas sepulchrum ex-
 strui vellet. O consuetudines dignas & lau-
 dabiles!

Lib. 7. in
 vita Ze-
 nonii.

Quin & Dij ipsi sanctam hanc mortis me-
 moriam omni ratione animis mortalium in-
 sculpere conati sunt: nam de Zenone Phi-
 losopho, quem paulo prius in scenam pro-
 duximus, refert Laërtius, eum, cum quon-
 dam ab Apollinis oraculo sciscitatus esset,
 eequaratione vitâ honeste institueret, mo-
 res componeret, vitia fugeret, virtutes con-
 sectaretur, & quonam modo vitæ tempus
 cum honore traderet, hoc ex adytis respõ-
 sum accepisse, vt morte os consuleret, ab iis
 quid sibi agendum foret, inquireret, eorum
 sibi schema & colores circumaptaret. Dum
 hoc Delphici Dei oraculum maturius me-
 cum voluo ac diligentius excutio, videretur
 veridicus ille Deus eum, ac post illum omnes
 omnino mortales, docere voluisse, vnicum
 ad vitam sancte laudabiliterque ducendam,
 diemque extremum in summa felicitate clau-
 dendum, medium esse, mortuos in consi-
 lium adhibere, ac feralem illam Parcã,
 mortem, inquam, inexorabilem, ante oculos
 habere.

S. Basilii
 sibi mor-
 tis me-
 moriam
 reficari
 volebat.

Sed iam satis superque profanis Historiis
 inhæsimus, tempus & ratio postulare vi-
 dentur, vt & sacra quædam producantur.
 Magnus ille Basiliius Cæsarea Cappadociae
 Episcopus, doctissimus iuxta ac sanctissi-
 mus, agmen ducat, hic namque in solemnita-
 tibus maioribus, quando ex officij præscri-
 pro magnificentiam quandam & pompam
 præ se ferebat, ne fortassis insolereset, do-
 mesticorum suorum cuiquam mandabat, sibi
 vt in medijs honoribus in aurem mordi-
 cus diceret: Mortem cogita Pater, ac sepul-
 chrum perfici iube. Huic succedat Ioannes
 Episcopus Alexandrinus propter insignem
 in pauperes propensionem cognomento Ele-
 leomon, qui sexto post Christum natum flo-
 ruit saeculo: idem profus hic legitur fecisse.
 Statim enim vt ad Episcopatus digni-
 tatem peruenit, mortis lectionem cepit

Item Io-
 annes Epi-
 scopus A-
 lexandri-
 nus.

ediscere, quam vt melius comprehenderet,
 tumulum exstrui mandauit, at nunquam
 perfici, idque ea de causa, vt, cum quotidie
 ab eo peteretur, quando tandem eum perfici
 vellet, semper illi mors in mentem reuoca-
 retur, ac se mortalem esse cogitaret.

Iterum ad profanos delabor, laudabile
 Seueri Imperatoris factum propemodum obli-
 litus, hic namque cum viuo sibi loculum
 construi iussisset, eidem se sæpius include-
 bat, quem & amplectendo exosculandoque
 his verbis alloquebatur: Tu ò locule angu-
 stis tuis complecteris eum quem orbis to-
 tius amplitudo nequit complecti. Testes hic
 habeo Dionem Nicæum ac Xiphilinum in-
 eiusdem vita.

Ex hac igitur longa exemplorum enume-
 ratione manifestum redditur, quam freques
 apud maiores nostros mortis meditatio fue-
 rit, & quo potentissimi Principes ac viri
 sanctitate celebres atque omnes pene mor-
 tales, in eam affectu fuerint. Sane ipse Sa-
 lomõ Prophetarum omnium Rex, ac Re-
 gum Propheta, assiduam mortis meditatio-
 nem tanti semper fecit, vt firmiter crede-
 ret; totique adeo mundo persuadere cona-
 tus sit, illam solam ad virtutes animo inse-
 rendas, ac vitia extirpanda posse sufficere.
 Verba eius audiamus: *Memorare nouissima*
tua, & in aeternum non peccabis. Materiam hæc
 in duas partes dispertiar, prima dicit, quam
 necesse sit nouissimorum, ac præsertim mor-
 tis, perpetuo reminisci, altera vero quantam
 secum sancta hæc meditatio vtilitatem tra-
 hat, quæ duo vbi pertactauero, omnium ve-
 strum me vtilitatibus abunde velicatum
 existimabo, vos modo benignas aures ac-
 commodate.

Eccl. 7.

Principio igitur ipsa assidua mortis me-
 ditatio in tantum homini Christiano neces-
 saria est, vt S. Ioannes Climacus doctrina
 & sanctitate illustris, eam omnium virtu-
 tum, totius vitæ spiritualis piorumque ex-
 ercitiarum basim ac veluti fundamentum
 appellare non erubuerit. Diuinus quoque
 Plato, Ethnicus licet, Philosophus aho-
 quin præstantissimus, id ipsum, licet ver-
 bis paulo splendidioribus, expressit, ait
 enim

II.

Mortis

meditatio

homini

ad salutem

necessaria

est.

enim

enim meditationem mortis sublimem quãdam Philosophiam posse nuncupari. Si vero ex eiusdem sententia, Philosophia ad reipublice administrationem imprimis requiritur, quam necessaria igitur ad salutem animorumque integritatem conservandam, sublimis illa Philosophia, mortis, inquam, memoria, dicenda est? Ad hæc tanta in rebus naturalibus finis ipsius necessitas esse perhibetur, ut eum Physici omni in re primum esse dicere non vereantur: ut quamuis in executione operis postremus, in intentione tamen & mente sit primus. Mors autem cum omnium rerum sit extremum atque linea ultima, in omnibus actionibus nostris prima sit, ac Principem in cunctis operibus locum teneat, necesse est.

Mortis memoria in actionibus nostris prima esse debet.

Simile:

Nam quemadmodum nauclerus, cum in mediis tempestatibus nauem dirigit & moderatur in puppi, quæ extrema nauis pars est, confidet; non lecus & homo, qui mundi huius oceanum enauigat, quo debite ac recte vitæ nauem dirigit, non in proa & ortus sui principis confidere debet, ventustatem scilicet ac nobilitatem stemmatis, maiorum decora, proauorum titulos & auitas imagines admirando, neue etiam in medio, mediæ nimium ætati ablandiendo, honores ac dignitates diuitiarumque affluentiam suscipiendo, sed in puppi, mortem ac nouissimam mentem reuocando. Hic igitur te constitue ô homo, & ex illa specula recordare nouissima tua, & in æternum non peccabis.

Accedit hæc, quod Deus Optimus Maximus, iam ab ipso mundi primordio, hanc mortis meditationem adeo homini necessariam iudicavit, ut vix nata fuerit mors, quin eius statim insignia Adamo protoplasto adaptarit; fecit Deus Adæ & uxori eius tunicas pellucas: ut quemadmodum mortis colores & insignia ad lumbos gestarent, ita quoque eiusdem memoriam animo infixam gererent. Deinde idem ipse Deus, ut profundius adhuc augustam, & regiam hanc mortis recordationem cordis humani laminæ insculperet, in veteri lege sancit; ut altare cineribus mundaretur, omniaque va-

Gen. 3.

sa in Sacrificiorum usum deputata mortuorum animalium pellibus conuestirentur. Audite Codicis textum: *sed & altare mundabunt cinere, & cuncta vasa altaris operient simul velamine hiacynthinarum pellium.* Quid Num. 4. porro aliud altaria hæc, hæc pelles, cineres ac vetera illa ornamenta declarant, nisi corda nostra, quæ sunt veluti sacra quædam Spiritus Sancti altaria, in quibus sacrificium laudis offertur, ipsa mortis recordatione esse decineranda, atque omnes eorum facultates, quæ instar vasorum sacrorum sunt, pellibus & exuviis cœmiteriorum, id est, mortuorum cadaverum inspectione, cœoperiendas?

Huc etiam facit, quod in Ezechiele Propheta ij qui ad salutem destinati sunt, signo Tau (quæ postrema Alphabeta Hebraici littera est) in frontibus signati legantur. *Per- Ezech 9. cuncte senes & iuuenes, eos vero qui super frontem habent signum Tau, non interficietis.* Docemur hic, si saluari ac vindicæ gladio eripi velimus, animarum frontibus, funestæ mortis insignia, (quæ vltima linea rerum est atque vltimus in vitæ Alphabeta character) insculpenda. Hinc Elias Propheta zona è mortui animalis pelle parata lumbos cingebat, & multis deinde post sæculis præcursor Domini Ioannes Zachariæ. Erant hæc *Matth. 3. zona verissima mortis indicia ac nota: ut hinc disceremus, mortis memoriam nullo vniquam tempore animo seponendam, verum ad salutem penitus esse necessariam, quin & ab ipso Deo traditam ac insulam: unde Poëta:*

Ipse iubet mortis te meminisse Deus. & Sapientis: Recordare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Eccl. 7.

Omnes quin etiam, qui in veteri Testamento sanctitate celebres fuere, mortis meditationem minime neglexerunt, sed ad vnum omnes nouissima ante oculos habere, ac bellatricem hanc formidarunt. Iob enim, an non in medio calamitatum Domino dicebat: *Scio, quia morti trades me vbi con-* *Iob. 30. stituta est domus omni viuenti,* id est, Certo certior sum Domine, esse mihi aliquando hinc morte decedendum, tributum commune omnibus, mihi quoque restare per-

6
 solvendum. Hoc quippe mihi semper ob oculos errat, in hoc cogitationes & opera colimant, hoc vnum specto, atque ipsa mortis memoria nullo vnquam tempore animo excidet. O propositum vere pium ac regium! Sed ipsum Iosæ regis sanctissimi factum non minori admiratione dignum est, qui sancto in regno idolorum statuas reperiebat, comminuit, lucos succidit, atque per eorum delubra mortuorum ossa sparsit, vt ad eorum conspectum populus idololatra mortis meminisset, inque vitæ emendationem incumberet. Quare age, anima mea, admirationem Principis huius, peccatorum idola, quæ in corde tuo profano colebantur, confringe, radices eorum succide, in eorum vero locum ossa mortuorum constitue, vt nouissimorum memoriam nullo non tempore animo geras. Sed pergo in captis & alios conceptus depromo, vt ad iugem mortis meditationem semper habendam vos adhorter.

4. Reg. 13.

Magnus quoque ac prudens Patriarcha Ioseph, cum iam in extremis esset, obnixè fratres rogauit: vt, postquam hinc ipse moriendo emigrasset, corporis sui curam gererent, cumque ex Ægypto discederent, reliquias suas asportarent. Cur autem hoc eum postulasse existimatis? nisi vt mortis iis memoria inprimeret, ac de morte cogitandi, cum mortui fratris ossa conspicerent, occasionem daret, seseque eidem Parcæ, cui frater iam colla submiserat, obnoxios esse existimandi.

Gen. 50.

4. Esdr. 4.

Angelus id ipsum olim Esdræ (qui primus Hebræis è Babylone redeuntibus, cum Zorobabel & Nehemia dirutos Ierosolymorum muros instaurauit, ac legem Dei populo prælegit) inuuit, cum ait: *Mensura mibi statum venti.* Porro verbis illis obscurioribus aliud non designatur, quam vt Esdras sibi breuem vitæ mensuram proponeret, dies venti instar in auras abire, ac inanem quendam fumum euanescere: secumque cogitaret, se, licet hodie bysso & purpura rutilans incedat, crastina tamen die terra obruendum: licet hodie splendide epuletur ac genio indulgeat, crastina forsitan die vermes,

bufones & lacertas saginaturum. Eadem tibi, ô homo, verba hodie quin etiam inculco, amiceque suggero, vt nouissimorum iugiter memor viuas.

Quidni? cum & ipsi Turcæ egregia quadam consuetudine nobis Christianis in hoc præluceant, tradunt enim qui res Turcarum scriptis commiserunt, apud eos supersticiosos quosdam religiosos esse, quos Torlaques patrio vocabulo nuncupant, victum ostium emendicantes, magnaque sese inedia macerantes, barbam & cæsarium cure tenus radentes, solaque melora circa pudenda tectos, qui apud suos magna in veneratione sunt, atque inter omnes Turcarum religiosos præcipui. His solemne est, cum bipatentibus speculis per plateas incedere, ac prætereuntibus ingeminare, hæc vt specula inspicerent, viderent, inquam, quinam essent, & quinam futuri sint, ne se proinde extrarationis metam ac præscriptum abripi sineēt, sed mortalia cogitarent mortales. Quid, Auditores? Mahumetani, ecce, mortis memoriam semisepultam eruunt, ac vos eandem terra obrueris? nequaquam. Sed eos hac in re, non dico, imitami, sed longo intervallo antecedit.

III.
 Turcarum
 religiosorum
 supersticio.

Lycurgus Lacedæmoniorum legislator, Plut. in Lycurgo.
 referente Plutarcho, iuxta aras ac delubra deorum, mortuos sepeliri voluit, scitis, quæ obrem? Vt nimirum, qui templa diis supplicaturi intrassent, mortuorum quoque, eadē opera, reminiscerentur: tantumque de mortis memoria, quantum de cultu ac veneratione deorum solliciti essent, an non hæc diuina quædam consuetudo est ab ethnico homine introducta?

Herodorus, Tullius ac Mela Pomponius, Herod. lib. 1. cap. 9.
 apud Persas, mortuos intra domesticos parietes sepelire consueuisse testantur, vt qui viuere ac superstites forent, eorum sortem semper ante oculos gererēt, atque illorum quorum familiaritate & præsentia destituri erant memoriam nihilominus conseruarent, quædoquidem atria ac lares in cæmeteria conuerterent: quia etiam dicere non verebantur, defunctos vita, meliores ac prudentiores magistrōs esse, quam viuos. O consuetudinem

Herod.

Procop. lib. 7.

radinem plane cœlestem ac propemodum diuinam.

Barrius.

Democritus Philosophus inter cæteros nobilis, vrbes atque hominum consortia vt plurimum deuitabat, per cœmiteria ac bustuaria libentius obambulans: sciebat enim, qui in Philosophia studio decurrerat, ipsam mortis meditationem, veram ac perfectam Philosophiam esse. O oracula antiquorum! ô viros penitus admirabiles! at vero nostri Philosophi, fideles intelligo, an non & longe maiora præstiterunt:

Andrius
Missa in
aliquo.

Iacobus Edessenus scriptor apud Syros cum primis nobilis, & magni Ephraimi olim doctor, memoria prodidit, Noachum ossa primi parentis Adam religiose in arcam ad se recepisse: & post siccatum à diluuiio terrarum orbem, illa inter suos tres liberos cum orbe ipso distribuisse, Semoque, quem anteferebat cæteris, caluariam donasse, & cum ea regionem quam Iudæam appellamus. Vtrum hoc apocryphum quoddam cabalistarum commentum sit, modo non disputo, sed hoc dico, mirari me, nullam in sacris literis mentionem fieri, Noachum aurum aut argentum, aut quidquam ex omnibus mundi per eundis thesauris in arcam intulisse, cum tamen ossa secum asportasse dicatur ex traditione, mortem scilicet cunctis opibus anteponendo, vt nimirum filiorum animis eiusdem memoriam insculperet, quam vnâ pluris quam omnes thesauros fecisse eum apparet, quo eam cæteri exemplo illius mortales splendoribus ac dignitatibus anteferrent. Probo.

Andrius.

Dum Hebræi Ægypto egredierentur, ac crudeli se iugo Pharaonis eximerent, omnesque plurimum auri & argenti, resque alias immensis pretii secum asportarēt, Moyses totius populi ductor & Princeps, aliud præter ossa & cineres Ioseph secum non detulit, mortis scilicet memoriam ceteris rebus anteponens. Cuius rei accuratam Procopius rationem reddens ait, Hebræi quia carnalia sectabantur, iussi sunt musto accipere vasa aurea, & argentea, Moyses eligit virtuosissima, qua præfert immensis Ægyptiorum thesauris.

Procopius
Gaz. lib.
1. c. 17.

Magnus ille Cosmographus Abrahamus, Ortelius, qui Theatro suo toto (quaqua parte) orbe innotuit, in eodem rem sane admirandam commemorat: Esse scilicet in orbem gentem, quæ mortuorum ossa nummorum loco adhibeat, eaque in rerum permutatione, ac necessariis emendis vendendisque auri loco valere, atque eadem omnes eorum diuitias esse. An non hoc est perpetuæ mortis recordari, eamque nullo non tempore ac loco ante oculos habere, cum ossa auri loco sint, & velut thesauri asseruentur? Imitentur hoc Christiani, eaque quæ mundi sunt contemnent, mortem semper animo voluant, de eadem agant, loquantur, eam somnient, ac nunquam non, velut præsentem meditentur, neque ea non secus, ac de thesauro aliquo custodiendo totis viribus contendant, vt hic etiam locum illud euangelii inueniat, *vbi thesaurus tuus, ibi & cor tuum.* *Matth. 6.* Qui enim occultum quendam thesaurum habet, semper de eodem cogitando sollicitus est: mors autem, quæ pretiosus quoque thesaurus, obliuione sepeliri non debet, sed semper animo ac cogitatione voluenda.

Et sane ita se res habet: quin & inter Magorum, qui ex Oriente Christum adoraturi in Bethlehem venerant, thesauros, mortis memoria haud absuit, inter cætera namque munera obtulerunt & myrrham, quæ mortis symbolum dicitur, & in defunctorum sepulturam adhiberi consuevit. In quo mysterio designatur, heroici cuiusdam ac magnanimi pectoris esse iugem & assiduum mortis memoriam, id est myrrham, Domino in sacrificium referuare, ac feretri semper meminisse.

Adhæc, ipse Dominus ac Redemptor CHRISTVS eandem haudquaquam oblitus est. ipsum enim solemnem gloriæ ac triumphi sui diem mortis memoria voluit adornari, ac quodammodo insigniri. Sepulchra siquidem defunctorum aperuit, atque iisdem eductos Eliam, & Moysen in monte Thabor, velut occultatos suæ transfigurationis testes, adesse voluit. Vt hinc disceremus, summos inter honores ac faustos populi applausus, mortis tamen ac cinerum:

rum recordationem non esse abiiciendam, & ad quodcunque tandem honoris, qui per montes exprimitur, fastigium sustollamur, mortis ac defunctorum nihilominus memores nos esse oportere.

Quare age, Christiane, memorare nouissima tua, memorare inquam, Gentilium, sanctorum Angelorum, & ipsius etiam IESU Christi Principis tui vestigiis insistendo, funeris mortis interdum reminiscere, his te cineribus aliquando perfunde, finem tuum, & quid futurus sis tecum cogita, sepulchrum tuum nonnunquam adi, atque ita tecum sermocinare: Anne igitur me semel mori necessum est? pro dolor! anne corpus hoc ab anima separandum, & in cineres redigendum? o rem deplorandam! an grati illi oculi solis lumen non amplius poterunt intueri? o calamitatem! aures hæc non amplius iucundissimo musicæ sono demulcebuntur! o miserum! lingua hæc obmutescet? itane pulmones, cor, manus agitari, caput quaquaversum verti, membra sentire, ac pedes ambulare desinent? o acerbum nuntium! Recordare igitur nouissima tua, & imprimis mortem, & vltimum hunc terminum, nam quemadmodum nihil eiusdem memoria reperiri potest sanctius ac melius, ita nec eiusdem obliuione quidquam deterius aut damnosius. Atque hoc vnum in primis Christianus ille Heraclitus, Ieremiam significo, in populo suo vnice deplorauit, quod nimirum rarissime aut nunquam mortis meminisset, *Sordes eius in pedibus eius, nec recordata est finis sui.* Id ipsum & Iesaias de confusione & iniquitate Babylonis asseruit plorans. *Et dixit: In sempiternum ero domina, non posuisti hæc super cor tuum, nec recordata es nouissimi tui.* Animæ peccatricis imaginem gerere videris infelix Babylon, quodque olim Propheta calidis lachrymis in te deplorauit, hoc in illa equidem deploro, Transeamus vltcrius.

Thren. 8.

Isai. 47.

Ezech. 8.

Quanta, puratis, fuit abominatio, quam Ezechiel Propheta in templo olim vidit, quando senes tergum templo Domini obuertentes, versus orientem respicientes, ac flosculos naribus applicantes conspexit; at non minor, mihi credite, abominatio est,

ac mera & intolerabilis stultitia, cum senes canescentes illi vertices, atque albertia tempora, qui iam ad occasum vitæ vergunt, ad orientem respiciunt, ac iuuenum more lasciuunt. Tolerandum quidem foret, si in floribus adhuc ætatis constituti, aut iam pubescens, Abominatio est, ad orientem iuuentutis oculos conuerterent, atque eundem, quodammodo proni adorarent: sed cæca illa capita, & silicernia, immemores, qui tanto iam itinere ab aurora vitæ retrocesserunt, morti vicini, & alterum quodammodo pedem in Charontis cymba habent, oculos ad orientem adhuc conuerrere, vere deplorandum est.

Atque hinc fit, quod templo sancto tergum obuertant, Deum contemnant, sanctasque eius leges ac præcepta violent, & sub vitæ terminum floribus ac corollis redimitti incedant, longius sibi vitæ spatium pollicentes, vti ramusculo naribus applicito manifestum faciunt. At conuerrere ad occidentem oculos veterane ac rugose senex, noli coruum te fingere, scit te Proserpina canum, noli annos mentiri, sed memorare nouissima tua, finis memento, testamentum conde, dispone domui tuæ, ac tecum cogita, quam necesse sit ad salutem mortis meminisse, ac quantam etiam utilitatem adferat. Est hoc secundum concionis huius membrum, ad quod me iam accingo.

Huc accedit, quod continua mortis meditatio, præterquam quod hominibus ad salutem pernecessaria sit, infinita etiam commoda pariat. In primis autem peccato aditum ocludit. Ita namque id testatur in Collationibus Cassinus, doctrina & vitæ sanctitate inter seculi sui scriptores perillustis: ait enim, in plurimorum Anachoretarum conuertu, in quo de tentationibus diaboli expugnandis, ac peccatis fugiendis deliberatur, vnum è senioribus dixisse, nullum aut ad tentationes Satanæ superandas, aut ad vitiorum fugam, assidua mortis recordatione medium vel efficacius vel excellentius dari posse. Ac non præter rationem, ita namque sentiunt ac docent omnes sancti Patres & imprimis Diuus Augustinus, qui quodam loco ait. *Nihil sic re-*

uocat

lib. exhortat. uocat à peccato, quam frequens mortis meditatio, ac deinde Hieronym. Memento mortis tua & non peccabis, qui enim quotidie recordatur se esse moriturum, contemnit presentia, & festinat ad futura, & epistola ad Heliodorum: Nil a quo tibi proficit ad temperantiam omnium rerum, quam frequens cogitatio breuis aui, & huius incerti: quidquid facies, respice mortem. Egregia quidem hæc omnia, sed quæ è pagano decerpantur horro, ex Epistola scilicet XXV. Senecæ ad amicum Lucillum: ipsa autem epistola hæc trito huic Sapientis axiomati, Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis, in eam uiderur.

Lucif. 7. Nilile.
Et sane frequens ac iugis mortis meditatio, peccatorum quædam mors est, ac præsentissimum aduersus delicta antidotum. Dicuntur ii qui à venenosis serpentum moribus sauciati sunt, uagrine ex serpentum adipe confecto sanitati restitui. In animalibus id locum habere quis neget? dum enim illæ à peccatis, quibus nulla vipera aut regulus venenosior, sauciatae sunt, ac vulnera, & morsus, feralis meditatione mortis, velut amaro quodam iure, tingunt, confectiæ perlanantur. Insignem in hoc propositum allegoriam producat. Iussit olim Deus, Israelitis Sinai deserto commorantibus, serpentem quendam æneum in medio castrorum in stipitem erigi, in quem si qui venenosis serpentum moribus sauciati oculos conicerent, protinus sanitati integritateque pristinae restituebantur. Cuius allegoriæ moralis sensus hic est. Vult nimirum Deus optimus Maximus, ut quamdiu in deserto mundi huius commoramur, mortis viperam in altissimam animæ nostræ sedem sustollamus: cuius tanta virtus est atque efficacitas, ut, statim ac nos peccata venenoso suo afflatu læsere, si a illam oculos conuertamus, subito, non sine aliqua miræculi specie, sanemur. Est hoc nempe & sapientis cõsilium: *Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis.*

Lucif. 7. Mirabiles effectus qui ex mortis meditatione oriuntur.
Sed parua sunt quæ hæcenus dicta sunt, si eum iis quæ mox dicturus sum, conferantur: morbos enim qui nulla sanari arte videntur posse, illa è vestigio curat: cæcis quippe oculos adaperire, mentis constantiam phreneticis reddere, ad veri Dei cognitionem idololatrias pertrahere, aut non effecta quædam mirabilia sunt ac miracula quædam omnem fidem superantia? Ipsa autem finis vltimi consideratio, cinerum perpetua meditatio, atque assidua originalis vilitatis memoria, omnia hæc, atque etiam longe maiora, in anima operari consuevit. Quod pluribus iam demonstrabo.

Magnus ille mundi Æsculapius Christus, *Ioan. 9.* visum cæco nato volens restituere, non distamnum quod faucis ceruis medetur, non chelidoniam hirundinibus salutarem, non varia Pharmacopolarum collyria adhibuit, sed expuit in terram, & fecit lutum ex spuro, quod cæci deinde oculis superposuit. Hoc vix malagma oculis adhibitu fuit, quin statim iucundissimum & optatissimum cæli lumen cæperit intueri. ipsum igitur lutum, ac vilis originis nostræ puluis si cogitationum oculis adhibeatur, eosdem quam primum perlanat, nosque ex cæcis reddit perspicacissimos, & ex talpis lynces quasdam visus acutissimi, ut nos ipsos statim agnoscamus alterum est.

Solent peritiores medici, iis quibus turbatum & minutum est cerebrum, ut sunt amætes, phrenetici, lunatici, & calidis febribus laborantes, cæli mutationem consulere, ac persuadere, ut in patrium solum & locum originis, ad aliquod tempus, secedant. Ad horum autem imitationem prudentes animarum Archiatri, dum videt eas ambitione tumidas, luxu disfluentes, auaritia fordidas, lasciuia inquinatas, sibi offrenem phrenesim consulunt ut cælum mutent, ut in cinerum se regionem conferant, in qua & formati & nati sunt. Illa porro acris & loci mutatio plus sæpe prodest quam omnis exterior medicorum industria, aut medicamentorum varietas.

Tertium hoc sit. Naaman princeps militiæ regis Syriæ, Principi suo gratus & carus, memoria quique summo apud omnes in honore erat, idololatriæ horrorem veri Dei cultum conuersus esset, ne forsitan in pristinam ægritudinem relaberetur, necat. aliud antipharmacum ab Elifæo non petiit, quam pauxillum de terra Israël, quam

Mortis memoriæ horrorem ge-
satis

faris habere vitium ad timorem Dei, cognitionem, atque idololatria horrorem menti inferendum arbitratur. Audite verba eius: *Objecto, concede mihi seruo tuo, ut tollam onus duorum burdonum de terra: non enim facies ultra seruum tuum holocaustum, aut victimam diis alienis, nisi Domino.* Ecquid Spiritum sanctum sacrarum litterarum auctorem hoc facto designare voluisse arbitramini? prater alia hoc sane, nullum esse ad sepelienda & euitanda peccata, quae merae vanitates sunt, atque idolorum cultus, medium efficacius, quam per assiduam meditationem mortis, pauxillum, non dico terrae Israelitidis, sed terrae e qua geniti & efformati sumus, assumere ac pendere prater terram nihil nos esse, & in terram iterum conuertendos.

V.

O sancta ac ter beata mortis meditatio! alia quin etiam tuae sunt vires, maior tua est potentia ac robur, maioraque adhuc edis miracula. Scire vultis, Auditores? illa, illa, mundi atque omnium rerum mundanarum contemptum generat. Fuit hoc olim iudicium Magni Hieronymi dicentis, *facile contemnit omnia, qui semper se cogitat esse moriturum*, idem & docet Gregorius libr. 16. *Moralium* cap. 16. ac Bernardus: *Monachus*, inquit, *radio affectus componat se meditando supra petram in qua lauantur mortui, & cogitat apud se quomodo tradentur ibi sepeliendi, quomodo nutet caput, cadant brachia, rigeant brachia, tibiae iaceant: quomodo deferantur humani, quomodo exponantur in tumulo: quomodo puluere coniecantur, quomodo vrentur à vermicibus & quasi sacculi putrefacti consumantur: Summaque est Philosophia mediatio mortis assidua. Hanc ubicunque perreperit, secum portet, & in aeternum non peccabit.*

Tom. 3. Epist. ad Paulin.
In speculo monachorum.

Lib. 3.

Geograph.

Apostolus Doctorum omnium Doctorum cum ad Corinthios scriberet homines natura salacissimos, (de quibus ait Strabo, fuisse apud eos sanum Veneris adeo locuples, ut plures quam mille habuerit sacrarum famulas meretrices, quas dea, viri mulieresque Corinthiae dedicarant) vitiaque illorum euellere ac virtutes e contra inferere, atque sanctiorem neglecta lubricitate & libidibus vitam eos vellet traducere, alio argu-

mento non est usus, nec aliud eius praecipuum tradidit, quam ut mortis memoriam conseruarent: *Hoc itaque dico fratres, tempus breue est, reliquum est, ut qui habent uxores tanquam non habentes sint, & qui sicut tanquam non sicut, & qui gaudent tanquam non gaudent, & qui viuunt hoc mundo tanquam non viuunt. praterit enim figura mundi huius.* Perfuader ecce sibi mortis memoriam ad delicias voluptatesque eliminandas sufficere.

Lib. 2.

Bartholomaeus Tegius auctor nostri temporis accuratus & diligens, hunc locum exponens ait, veteres, ut ad oculum demonstrarent, quantae esset ad mundi contemptum ingerendum efficacia assidua mortis ipsius memoria, inter caetera hieroglyphica mortui cranium hac addita Epigrapha, *Cogitanti vilescunt omnia*, depingere consueuisse: innotentes, eum qui attente mortem intuetur & cogitat, omnia facillime contempturum. Vnde & magnus Gregorius, *Facile contemnit omnia, qui se semper cogitat esse moriturum.*

Lib. 16.

M. 6. 23.

Hinc & verus quidam Philosophus, cuius mihi modo nomen haud occurrit, quamuis de rei veritate nullus dubitem, dicere solebat, mortem omnium esse deliciarum temperamentum, ac tantum animam per eandem ad omnium rerum terrenarum contemptum excitari, quantum eam tentationes earum affectu & amore deprimere solent.

Rerum omnium, fateor, obliuionem inducit mors, & vniuersarum deliciarum nauis eadem memoria, quotidiana namque fieri experientia videmus, quomodo rei qui ad mortem condemnati sunt, rerum suarum curam negligent, de amicis non sint solliciti, de cultu corporis haud quaquam anxii, ut inculca barba & promissa coma in sordibus volutentur, vnam sibi mortem semper ob oculos ponentes, *Quid? an tu es homo, tu inquam, qui à tanto iam tempore obscuro mundi ergastulo detineris inclusus, atque huius immanissimae dominae, carnis dico, vinculis innodatus, ab ipsis incunabulis ad mortem condemnatus es, inanis & mundi huius ludibria amplecteris, deque mundo*

mundo adhuc cogitabis, cum tibi propedi-
moriendum sit, ac proinde de morte potius
cogitandum?

Fulgens. lib. 6. c. 1. Platinam in Celsis. 111.
Addam historiam, quo maiorem adhuc
tibi pudorem incutiam, e gentiliū scribis
depromptam. Referunt Fulgosiū & Plati-
na magnum illum Orientis terrorem Sala-
dinum, morti vicinū mandasse, ut statim
ac spiritum exhalasset, indusium quoddam
vile in exequiis ac pompa funebri, in perti-
ca gestaretur, & simul in clamaretur. Ecce
Saladinus, totius olim Orientis terror, atque
Asia dominator, ex omnibus quas retulit
victoriis, ex omnibus quæ acquisiuit tro-
phæis, lacerum hunc & vilem panniculum
secum defert. Erat, erat, mortis ac nouissi-
morum memoria, quæ hunc omnium re-
rum contemptum & abdicationem in eo ex-
citauit.

Mors Alexandri Magni cedere coegit.
Simile quid in Machabæorum libris le-
gere videor. Magnus Alexander horrendum
illud belli fulmen, qui per totum terrarum
Orbem victoriam signa circumtulit, postquã
iam plurimos triumphos egisset, multas ge-
tes & cultu & natione barbaras profligasset,
tot regna & prouincias euertisset, morti vi-
cinus & fato iam iam concessurus, vocatis
ad se purpuratis atque opimatibus suis, iis-
que ac toti simul orbi valedicēs, regnum di-
uisit, ac singulis singulas partes assignauit.

Mach. 1. Verba Scripturæ hæc sunt: *Et factum est, post-
quam percussit Alexander Philippi Macedo, qui
prius regnauit in Grecia egressus de terra Chri-
stini, Darium Regem Persarum & Medorum: con-
stituit praelia multa, & obtinuit omnium muni-
tiones, & interfecit reges terra, & sicut terra in
conspectu eius: & post hæc decidit in lectum, &
cognouit quia mors eretur, & vocauit pueros suos
nobiles, qui secum erant nutriti à iuuentute sua,
& diuisit illis regnum suum, cum adhuc uiue-
ret. Ecce, mortis memoria ac vehemēs eiuf-
dem apprehensio, potentissimum hunc Mo-
narcham honoribus vltro coegit cedere, at-
que omnibus regnis, quæ tanto sudore, la-
bore, tot praeliis & periculis sibi pepererat, in
momento valedicere.*

Hirundinũ natura. Qui de animalibus scripsere tradunt, hi-
rundines, si corpori humano, cui ad noxium

humorem exfugendum impositæ sunt, ni-
mis tenaciter adhærescant, ac nulla ratione
auelli queant, quamprimum decidere, &
desinere fugere, si cineribus caput perfri-
cerent. Hirundines vos estis, o peccatores, qui
noxium vanitatum & voluptatum sangui-
nem, in corrupto mundi huius corpore ni-
mis auide exfugitis & imbibitis, adeo ut nul-
la auelli ratione possitis: sed si mortis cin-
eres capitibus vestris inspergeretis, exfugere
desineretis, ac nefariis cæptis sine dubio
desisteretis. Ipsa namque mortis medita-
tio, & stultus ac perditus nimis erga mun-
dum affectus in vna morari sede, ac pariter
consistere nequeunt. Docuit hoc me Psal-
mographus, qui de Iudæis in Chaldæam ca-
priuitate Babylonica abductis ait, eos cum
ab alienigenis ad patrios Psalmos decantan-
dos inuitarentur, respondere solitos: *Quomo-
do cantabimus canticum Domini in terra alie-
na? Quod enim peregrini essent, & in aliena
regione versarentur, e qua quotidie emigra-
turos se sperarent, hinc fiebat, quod vili-
bus voluptatibus, deliciis, delectationibus-
que afficerentur, at vitam in lachrymis ac
perpetuo luctu mœrendo transigerent. Con-
sidera tecum ipse interdum o homo, te hoc
in mundo, non secus atq; Hebræos in Chal-
dæa, captiuum & velut in terra exilij versa-
ri, sub horrido, & immiti cœlo constitu-
tum, e qua certus es, aliquando tibi esse di-
scendum: cogita, mortem luculentum ali-
quando de te triumphum acturam, quod si
feceris, certo certius mihi persuadeo alios
te profecto mores assumpturum, in alium
virum mutandum, non risu & deliciis dis-
soluendum, & omnem à te voluptatem he-
roica quadam animi constantia ablegatu-
rum.*

Daniel regionum somniorum interpres, VI.
& Prophetarum omnium facile Princeps, *Dan. 14.*
fanum Beli cum cribratis cineribus consper-
geret, imposturas sacrificulorum & emen-
titum idoli cultum facile detexit. Docet
hæc historia, nos si mortis cineribus me-
moriam conspergamus, versutias carnis
& Satanae iniquitatem, qui idoli mundi
huius ministri sunt, facili negotio dete-
cturos.

Cineres
mortis v-
tile reme-
dium sunt
aduersus
mūdi va-
nitates.

Lactantius refert ad hæc, morsos à viperis, qui vtr plurimam emoriuntur, perfanari si earundem cineres plage applicentur. Quas nobis plagas, eequæ animæ vulaera infligunt ambitio, superbia ac mundi vanitas? quam crudeles hæ sunt viperæ? quibus si mortis cineres confestim apponantur, omnis sine mora læsio perfanatur. Audite porro, vt morbi remedium suggerat Ecclesiastes, dicēs: *Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis*; id est, ambitiones tuas & honores cineribus consperge, & omnibus deliciis, voluptati, vanitatisque nuntium remittes.

Ecl. 7.

Lib. de vestabilib.

In Serm. nibus.

2. Reg. 17.

Quid si dixerō, ad solum cinerum conspectum demones fugari, eorumque machinationes & molimina subuerti? Nam vt Albertus Magnus, curiosus ille naturæ arcinorum indagator, tradidit, nunquam amplius coruos ad nidum reuerti, si cineres aut fracti vitri pulueres eidem inspersos viderint: ita dico, Satanam tartareum illum coruum, fuligine infernali nigricantem, nunquā amplius in corde nostro nidum sibi aut domicilium paraturum, si id ipsum semel cineribus, in quos post vitæ exitum redigendi sumus, conspersum viderit, ac vitri fragmina in eo repperit, id est, si fragilitatis humanæ (qui non nisi vitrei sumus, quin & vitro fragiliores, teste Augustino: *Nonne fragiliores sumus quam si vitrei essemus, vitrum enim et si fragile est, tamen seruatum diu durat.*) meminerimus: Quantum igitur commodum animabus nostris generas ò iucunda ac tristis mortis reminiscencia! at longe maior tua est fortitudo & vires longe maiores, quippe quæ omnia deicias, perfundes, & in frustra comminuas, mundum, peccata, ac diabolicos impetus.

Dauid ouium quidem pastor, sed animo gigas, propriis Goliadam Philistæum armis confecit, Saulem quoque non aliter debellauit, qui nimirum proprio ensi superincubuit. Omnes, mihi credere, Christiani Dauidi huic sunt persimiles, qui nimirum duos aduersarios tergo semper & capiti superimminentes timere debent, Goliadam nimirum, id est, mundum, & atrocem quendam ac sanguinarium tyrannum, id est, Satanam,

ac de vtroque victoriam referre possunt, si mortis & cinerum, quæ horum arma sunt, memoriam in manus sumpserint. Certam autem nobis victoriam Sapiens spondet: *Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis*. Ad hæc ipsa mortis recordatio peccatum penitus exstinguit & suffocat, adeo vt nequaquam fieri possit, quemquam à virtutis tramite deflectere, si mortem & nouissima semper præ oculis habet. Ipsa namque mors præsentissimum aduersus venenatos peccati morsus remedium est. Hinc speculum illud patientiæ Iob, omniumq; afflictorum antelignanus saniem & vermes exulcerato corpore erumpentes, vt Scriptura ait, testa radebat. Quæ verba magnus Pontifex Gregorius interpretatur, ait, nos, si nouissima ac nostri esse, quod testa fragili fragilius est, considerationem in manus sumamus, & terræ nostræ, mortis, ac sepulchri nunquam nõ memores simus, vermes & peccatorum (quæ mera sordes sunt, animabus nostris inuasci solitæ) saniem facile derasuros, animamque ab omni profus labe contagioque mundaturos.

Refert Ammianus, apud barbaras quasdam gentes veneni cuiusdam genus repetiri, quod oleum incendiariam appellant, cuius tanta esse fertur virulentia & pestis, vt quocumq; tandem membrum attigerit, ipsum confestim, occulta quadam ratione, non sine exiguo cruciatu, & absque vlla extinguedi spe, ardeat: nam quo plus aqua affunditur ad restinguendum, quo & incendium magis magisque inualefcit. Vnum porro aduersus vehementem hunc æstum remedium est, si terra & cineres stammæ iuciantur. Veneno huic quin peccata comparemus, quæ virus quoddam lethale sunt & oleum quoddam incendiarium. ita namque illa in Sacris voluminibus appellatur, *Oleum peccatoris, non impinguet caput meum*. & apud Hebræos, *Oleum autem veneni*, virus, inquam, quod animas simul & corpora incendat. Cui incendio restinguendo nullum aptius aut conuenientius remedium excogitari queat, quam si vtraque terræ & cinerum fatalium cogitatione respergantur. Nam à longo iam tempore dixit Sapiens:

Ecl. 7.
Recor-

Recordare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.

Mortis
memoria
in totum
humiliat.

Ipsa insuper mortis recordatio humilitatem generat, & animas intra moderationis limites continet, ne sublimius euolent, seque æquo gerant insolentius. Quis enim est, qui proposita sibi originis uilitate naturaque in cineres dissoluenda non humiliter ac demisse de seipso sentiat? quis, inquam, est, qui ad sublimia & supra se posita aspirare audeat, cum moriturum se inque puluerem redigendum, cogitabit? Hoc namque uinum sapiens ad superbiam hominum retundendam humilitatemque mentibus inferendam adhibuit, dicens: *Quid superbis terra & cinis?* quasi diceret: Homo qui in tantum te iactas, qui adeo splendide & magnifice te geris, superbis, & insolescis, cogita, terram, cinerem te esse, puluerem, putredinem, & merum nihil, & non dubito fore, quin alas tuas breui sis contracturus. Vnde Poeta quidam:

*Quid cinis & puluis, quid sordida terra superbis?
Cum redi in cineres, quod fuit ante cinis?*

uid.

Pauus, quo nulla auium pulchrior aut elegantior, nulla quoque superbior cum pennarum agmen explicat, cum plumarum sinuosa volumina latius extendit, nimirum quomodo sui ipsius pulchritudine delectetur, ut in seipso superbiat. Verum quamprimum ut oculos in terram dimittit, ac pedum deformitatem iatuerit, erubescens, pennarum syrmasensim dimittit, suasque merces, quas spectandas proposuerat, colligit. Non secus quoque ipse homo inter ceteras creaturas nobilissimus, pulcherrimus, simul etiam insolentissimus, cum uanitatis alas explicat, adeo, uiso conditionis suæ splendore, gloriatur, nihil ut eo aut uanius aut insolentius esse uideatur: sed si oculos in terram deiciat, pedesque contempletur, finem inquam, suum, mortem ac cinerum turpitudinem cernat, statim profecto sese recolligit, ac submissus de se sentit.

uid.

Quoniam uero de auibus mentio incidit: insit olim in Leuitico Deus, ut auibus in sacrificium offerendis prius plumæ euellerentur, exque in locum in quo cineres coacer-

uabantur, proiicerentur. Quale porro hoc mysterium est? uideor audire qui mihi dicat, & homines de numero uolatilium esse, clamat enim Psaltes: *Quia dabit mihi pennas sicut columba, & uolabo?* Honores, dignitates, diuitiæ, luxus & uanitates, annon pennæ quodammodo sunt, quibus in altum superbiendo efferantur? uerum quo submisisse de seipsis cogitarent ac sentirent, iubet Deus, ut alæ iisdem præscindantur, ipsaque pennæ cum mortis cineribus permisceantur. Vnicum quippe remedium, quo animæ superbiens impetus retundatur, Deoque in humile sacrificium fiat, est, mortis memoria plumas & mundi uanitates condire ac temperare.

Psal. 54.

Agathocles, qui ex figuli filio ad Siciliae Factum regnum euectus est, figlina semper uasa sibi in mensam inferri una cum aureis & argenteis uolebat, ne forsitan ob lætioris fortunæ submisissæ auram extra mentis statum abriperetur, uide se ipso tæque prioris eum caperet obliuio. Nō peccaret, meo iudicio, homo ad honores & dignitates subuectus, si Agathoclis exemplo, ne superbia & elatio locum in eo reperiant, utque primæ paupertatis meminerit, inter aurum & diuitias, uas quoddam è terra compactum animæ mensæ inferret, id est, cineres sibi proponeret in quos redigendus est, & terram & lutum è quo conglutinatus, quo ita semper intra rationis ac temperantiæ limites remaneret, reminisceretur, inquam, figuli se filium esse & Adami stirpem, qui Protoplastus nominatus est, progenitum: itaque fiet ut humilius de se cogitaturus sit.

Scribit in Epistolis Hieronymus, fuisse olim Romæ consuetudinem, triumphantibus, cum quadriungo ueherentur curru, inter lætas acclamantium uoces, atque exultantis populi applausus, mortem in memoriam reuocare. Qui enim triumphabat, trabea indutus, coronis redimitus, & uictoriis turgidus, curru in fidebat, eique à tergo imminebat qui diceret: *Hominem & mortalem te esse meministi.* Permissabant scilicet mortis memoriam triumphali gaudio, ne summus ille honor ac dignitas, cui par uix reueriebatur, eos cogeret insolescere. O con-

Mortis
memoria
etiam a-
pud Ro-
manos
trifphan-
tes in usu
erat.

B. 3. fueru-

suauitatem deprecandam! sciebant siquidem Ethnici nouissimorum recordationem ac praesertim mortis, nostrisq; cognitionem, ad animas humiliandas permultum momenti afferre.

David qui ex humili ouium pastore Rex Israel constitutus est id ipsum in Psalmis aperte consuluit, dicens: *Non apponat vltra magnificare se homo super terram, vel, vt Hieronymus ad Hebraicam veritatem transtulit: Non apponat magnificare se homo de terra.* Idem vates, cum causas exponeret, ob quas tam multi vento superbiae aliorum raperentur, inter caeteras hanc addit, quod nullus omnino nouissimorum recordaretur: *Non est respectus mortis eorum, ideo tenuit eos superbia:* si enim vel semel eandem mentibus insculperent, inque omnibus praeculis haberent, in tantum credo humiliarentur, vt ad intimum vsque terrae centrum se dimitterent: Viuat igitur mortis memoria, viuat & triumphent cineres, viuat sepulchri ac nouissimorum recordatio, nihil enim eadem vel ad salutem vtilius, vel magis necessarium haberi potest, nihilque est ad quae vehementius aut magis vos adhorter. Quamobrem finem vestrum ante oculos habetote, mortuos consulite, sepulchris loquimini, caemiteria accedite, videte & inspicite acruos illos, & vt ita dicam, ossium horrea, videre putrescentia illa corpora taboque diffluentia, ac cineres illos sepulchrales accuratius intuemini, siquidem, vt Chrysostomi verbis vtar, in illis cernatis naturam dilapsam, corpora corrupta, ossa in puluerem redacta. Caemiteria adite, considerate, quis sit sapiens, quis stultus, quis Imperator, quis miles, quis dominus, quis seruus. Vbinam sunt flores adolescentiae? in sepulchris: vbi serenitas

Psal. 9.

Psal. 72.

frontis? vbi vultus letitia? faciei maiestas? verborum nectar & dulcedo? morum venustas ac decor? nonne omnia cinis, vermis & putredo? Ad hanc ipsam sancti viri meditationem vos hodie inuito, Auditores, hoc vnum vos semper ob oculos habere velim: quapropter *Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.* Eccl. 7.

Tu vero Pater omnipotens, bonitas infinita, & exuberantissime fons bonorum, qui ad hoc ipsum per Sapiensem omnes adhortatus es, nostros quaeso, oculos reuela, & omnem ab iis caliginem remoue, quo ipsum agnoscere, intellectum, vt intelligere, memoriam autem, vt eius meminisse valeamus. Vnica haec in posterum nostra sit meditatio, cura, studium, oculorum intuitus, deliciae, animarumque perpetuum exercitium. Fac, obsecro, auctor vitae ac mortis triumphator, vt mortem semper ante oculos habeamus, non nisi de morte sermones misceamus, aliud quam mortem non meditemur, vnam mortem spiremus, spectemus, atque in eam solam omnia studia dirigamus. Deinde concede, o dulcis animarum sponse, memoria mortis ita permoueamur, vt seculi vanitatibus valedicentes, peccata fugientes, humilitatem spiritus adipiscentes, ita in hac vita mori discamus, vt in altera te concedente sempiternum viuere possimus, aeterna beatitudine perfruentes: ad quam conducente nos Patre, & Filio, & Spiritu sancto, nos peruenturos speramus. AMEN.

